

Eingelangt am 15 JUN 1912
3 h 30 m

LETO XII.

Beilagen

ZVEZER 12.

Vrli Sloveni: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike.

A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1912

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 12. zvezka:

	Stran	Stran
Pouk.		Središče
Čebelarstvo	177	Cirkovce
Zabava:		Sv. Trojica v Halozah
Prepozno	178	Zreče
Uvelim cvetom	182	Dramlje
Zjutraj	182	Devica Marija v Puščavi
Ob žetvi	182	Iz Posavja
Ven iz mesta	182	Pliberk na Koroškem
Prolog k igri »Junaška deklica«	182	Jurklošter
Razgled po svetu.	182	Govorniške vaje:
Orli:		Boj alkoholu
Središče	183	Nagovor preds. ob ustanovitvi Dekl. zv.
Dekliški vrtec:		Drobtinice:
Mladenkam, stopivšim iz šole	184	Umrljivost otrok
Obrekovanje	184	Znamenitosti dunajskega mesta
Nekaj o prijateljstvu	185	Za treznost
Svetovalka	185	Listnica uredništva.
Zvesta tudi v tujini	186	Radovednim vprašalcem in vprašalkam: v
Vrtnarstvo	186	listnici uredništva ne moremo sproti poročati,
Narodna noša	186	kateri spis smo odložili in kateri vrgli v koš.
Društveni glasnik:		Noben odgovor je včasih tudi odgovor. — Jur-
Sv. Magdalena v Mariboru	186	klošter. Drugo smo izročili »Sl. G.« — A. O.
Hoče	187	pisateljici »Zahvale« v št. 9, str. 137. Naznanite
Vurberg	187	nam svoj celi naslov. Čaka Vas namreč pri
Ptujska okolica	187	nas pismo, katero Vam pošljemo, kadar zvemo
Ormož	188	za Vaš celi naslov. V uredništvu se je zgodila
		neka izprememba in sedaj ne vemo, kdo ste,
		ker se pisma s podpismi iz važnih vzrokov vr-
		žejo sproti v peč.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K. na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 13. junija 1912.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Turška srečka na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. Glavni dobitki vsako leto 1,800.000 frankov. : Turška srečka in še tri druge srečke na mesečne obroke po 6 kron 25 vin. :: Glavni dobitki vsako leto čez 2,000.000 kron. Vsaka srečka mora biti izžrebana. Najmanjši dobiček turških srečk 230 K. :: Pojasnila daje in naročila sprejema ::

Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

N A Š D O M

Štev. 12.

V Mariboru, 15. junija 1912.

XII. letnik.

Pouk.

Čebelarstvo.

Danes te, draga mladina, popeljem k napol podrtemu staremu čebelnjaku, ki, rekla bi, nestrpno čaka, da se ga skoraj usmili in popravi kakšna usmiljena roka. V duhu gledam pred seboj tak star zapuščen čebelnjak, kakoršnih sem videla že mnogo pri nas na Spodnjem Štajerskem pri kmečkih hišah. Stoji navadno na vrtu ali med sadnim drevjem na solnčnem kraju, seveda je najbolje, ako je obrnjen proti jutranjemu solncu, ali pa tako, da je pristopno predpoldnejshe in popoldnejshe solnce. Na sprednji strani vidimo zelo goste, povprečno vdolane lesene droge, kateri so svoj čas držali majhne, toda težke kranjske panje, katere je danes večina čebelarjev opustila ter nadomestila z večjimi, ki imajo premakljivo satovje. Ti drogi so še večinoma dobro ohranjeni in so za nadaljno uporabo svojega posla, le ker jih je preveč in je premalo prostora za novejšo mero, oziroma za večji panj, moramo vzeti vsakega drugega ven. Raztrgane stene nadomestimo z novimi, ali vsaj dobrimi deskami, ravno tako vrata, katera je čas ali veter vrgel iz enega tečaja, in sedaj viseč na enem zarjavelem tečaju, kličejo vsemu svetu za usmiljenje, zlasti mladini, češ: usmili se, reši me vsaj ti, brezskrbna, cvetoča mladost! Sedaj še streha, ki je bila nekđaj z opeko ali slamo krita, toda črv časa in neusmiljeni veter sta drzno odkrila glavo čebelnjaku, češ: odkrij se, starček, glej, nova doba prihaja, katera naj ti preskrbi boljše in lepše pokrivalo. Tako vidimo danes na večih krajih čebelnjak brez strehe, ki prosi kakor kakšni gologlavi berač klobuka, da si pokrije golo glavo. Streho bode tedaj treba nado-

mestiti z novo, naj bo že iz slame ali opeke, kakor nam pride ceneje v današnji draginji, in čebelnjak je za prvo silo gotov. Mladina se mora učiti varčevati, zatoorej smo začeli pri starih čebelnjakih, kateri začetnikom še prav dobro služijo. Seveda, kdor nima starega in je zmožen si postaviti novega, naj si ga le postavi, in sicer po vzgledu kakšnega umnega, vzornega čebelarja, ker za vse podrobnosti ni prostora v našem listu.

Danes smo tedaj postavili, oziroma popravili stari čebelnjak, seveda žal samo na papirju, pa upam in sem prepričan, da se to sčasoma tudi uresniči. Lični čebelnjak pri hiši je to, kar moškemu klobuk ali ženski robe, kar so otroci v družini, to so čebele pri hiši.

Kjer se bode pokazal novi ali stari popravljeni čebelnjak na vrtu ali v čebelnjaku, tamkaj se bode popotnik prepričal, da stanuje zavedna mladina — mlačenč, mladenka, začetnik, začetnica.

Sedaj pa stopi draga mladina krepko na delo k čebelnjaku. Stari zapuščeni čebelnjaki naj zopet oživijo. Iz gmotnih in нравnih ozirov je priporočati mladim ljudem, da se poprimejo čebelarstva. Za med, ki ga nanosijo pridne čebelice, se dobi lep denar, kateri se seveda ne sme zapiti ali izdati za nepotrebno gizdo, ampak vložiti v posojilnico. Kakor si zbira čebela hrane za zimski čas, tako si ti sedaj v mladih letih z delom in trudom zbiraš premoženje za poznejši čas. In od čebele se uči marljivosti, snage, reda, deviška čebela naj te opominja, da se varuješ nizkotnega, nečistega blata in svoje misli in želje povzdiguješ kvišku do lepših, plemenitejših ciljev.

N. P.

Zabava.

Prepozno.

Črtica. P. A.

V mali, tesni sobici se je sukalo gosposko opravljeno osemnajstletno dekle. Na mizici je ležal slamnik, zraven solnčnik; pred ogledalom škarje, glavnički, rokavice. Skozi okno je sijalo solnce in vabilo ven.

Cin, cin... Zvonec je zacingljajal na hodniku. Dekle se je zganilo. „Jož, Vincenc je že tu, jaz pa še nisem opravljena.“ Nervozno si je popravila obleko, pogledala se v zrcalo in hitela ven. Na pragu jo sreča mesto zaželjenega tovariša kuharica, ženska srednje starosti.

„Lenika“, služkinja gospe Modičeve je prinesla za Vas to pismo.“ — S temi besedami ji poda pismo, na katerem so bile z okornimi črkami napisane besede: „Helena Kovač, hišna pri g. Modič.“

„Mati mi pišejo. Ker jim še nisem naznanila, da sem spremenila službo, so pisali še na moj stari naslov.“ Ne vesolja, ne žalosti, ni pokazala deklica, ko je imela v rokah materino pismo. Mati, tako brezčutno je izpregovorila to besedo, kot bi ne imela pomena za njo. Prav nič se ji ni mudilo, odpreti list. Obrnila se je zopet do kuharice: „Ana, pustite vrata odprta, da ne bo treba Vincencu zvoniti.“

„Bom že, samo to glejte, da se ne vrnete prekasno.“ To izgovorivši, je izginila v svojo sobo, ne da bi se ozrla v novo obleko hišne. Lenika bi bila skoro pozabila na materino pismo, položila ga je na mizo, pa si dala slamnik na glavo, rokavice na roko. Potem se je naslonila na ozko okno in zrla ven na široko dvorišče. Žalostno so stale tam v ozadju smreke. Zgornje, samo na pol zelene veje so se povešale, spodnje se sušile. Daleč, daleč tam v zeleni loki je bil njili dom. Kruta roka jih je poruvala in presadila med zidovje. Ni ga tukaj slavea, ki je peval v šumi, in urne veverice, ki je skakljala tam, ni bistrega studenca, ne čiste sape, le tuintam zaide k izgnan-

kam veter, ki jih pa ne poživlja, ne krepí, ampak le prah siplje na veje. Ni čudat edaj, če ne uspevajo in se ne dvigajo, kakor sestre v temnem lesu, kvišku; ni čuda, če usiljajo, umirajo... Ah, domovina...

Dekle, ki sloni na oknu, pa ne misli na dom. Nizek, boreč je njen rodni krov; revščina gleda iz vseh kotov, pomanjkanje se plazi okoli. Vsak kosček kruha se mora priboriti s trudom, z žulji. Revno oblečena ženica hodi okoli; z rosnim očesom se ozira na belo cesto. Morda prihaja hčerka...

Lenika se je zganila. Naglo je segla na mizo po list. Urno so begale vznemirjene oči po okornih črkah, katere je pisala trda, a vendar ljubeča roka.

„Ljubljeni otrok!“

Žalostna ti pišem te vrste, solze mi kale oči in že tako slaba roka se trese še bolj. Zakaj mi tako dolgo ne odpišeš? Si li med mestnimi ljudmi pozabila na revno ženo, ki je tvoja mati? Hčerka, hčerka, s trudom, s stradanjem sem te vzgojila, vso svojo moč sem porabila za te, vse, vse sem ti dala, a kako mi vračaš ti... Kje je tvoja poprejšnja, otročja ljubezen. Mrzla, kratka in silno, silno redka so bila tvoja pisma... In sedaj mi nisi cele tri mesece sploh nič poročala o sebi. Ničesa nimam na tem svetu razun tebe, otrok, če se mi se ti izgubiš, če me še ti pozabiš, sem vničena.

Ne zameri, ljuba Lenika, trdim besedam. Od vseh strani me stiskajo nadloge in nesreče in zato se bojim še te, najhujše. Ne, ne, to ne bode prišlo, ti me ne boš pozabila. Saj si bila doma vedno dober, ubogljiv otrok. A bojim se za te. Zato se vrni k meni, vrni se nazaj v Zalesje, vrni se iz tesnih, prašnih ulic na zeleno rodno trato. Moč mi usiha, roke so oslabele. Nič več ne morem obdelovati njivice, s težavo krmim živino, s trudom nosim voščo. Vrni se, ljuba hči, priidi domov in prevzemi bajto, da bom rešena jaz in ti. Nič ne pre-

mišljuj, trdo je res življenje tukaj, a je tudi lepo. Tamelec enkrat pridem v mesto, če mi bo količkaj mogoče. S teboj se vrnem domov, s teboj se bo vrnila v našo bajto zopet sreča in veselje. Do takrat pa ostani pridna in moli za-me, kakor sem vedno in bom vedno molila jaz za-te. Pozdravlja in poljublja te

tvoja mati

Ana Kovač.

Roka s pismom je omahnila, gladko čelo se je nagubalo. Vsa vroča ljubezen, ki je sevala iz vsake črte, je bila pokrita z eno besedico: „Domov.“ Nazaj med gore, nazaj v siromaštvo! Gosposko obleko sleci in si nađeni borne cunje! Rokavice vrzi v stran, koplješ lahko brez njili; solnčnik postavi v kot. Za solnce ga ne boš rabila, za dež je preslab. Da se ne spametuje mati, da ne pusti hčerke v mestu, kjer igra gospodično, da jo vleče domov za bajtarico! In vendar pravi, da jo ljubi...

Na vrata je nekdo potrkal. Zamišljeno dekletu plane kvišku. „Tako, Vincenc, takoj.“ Na pragu se pojavi sloki mladenič v svetli, črni obleki. Bele rokavice, trd klobuk je nosil fant, ki je služil pri baronu N. za strežaja. Črne oči so se smehljale, rdeči ustnici se laskali.

„Klanjam se, gospodična Leni. Ali že greste?“

„Tako.“ Leni, tako se je zvala po mestno, je vzela iz kozarca vrtnico in si jo pripela na obleko.

„Še meni eno“, je prosil s sladkim glasom Vincenc.

„Zakaj ne?“ Radostno mu je ponudila cvetko. Lesketala se je rdeča roža na črni barvi, kakor da bi bila oblita s krvjo.

Vesela, razigrane volje, sta odhitela po stopnicah. Obraz mladenke je žarel veselja. Mati, dom, vse je bilo pozabljeno. Ponosno se je zravnila na ulici in razpela solnčnik. Nekam nerodno se je sicer zibal klobuk na glavi, a kaj zato.

Svetla obleka se je podala k svetlemu obrazu, ti kostanjevim, velikim

lasem. Drzno so gledale plave oči v svet, zaupno se ozirale v mladeniča na strani, se mu smehljale. Ni bilo sicer deklet že popolnoma izprijeno, a v zankah je že tičalo. Vincencove črne oči, ki so se rogale vsemu svetemu, ki so ljubile samo vživanje, so mamile dekletico in jo vabile seboj na široko, s cvetjem obraslo stezo. Zavoljo teh oči je ugašala tudi bolj močna ljubezen do matere, do doma...

„Leni, čez mesec dni bo v gostilni pri „Jelenu“ ples. Boste Vi šli tje? Zabava bo izvrstna.“ Njej je šinila senca preko lica. Čez en mesec, kje bo ona takrat. S prisiljenim smehom je odgovorila:

„Takrat že mene ne bo več v mestu. Jaz se vrnem domov.“ Kakor v šali je izrekla te besede in se ozirala po strani, kakšen utis da bodo naredile na spremljevalca.

„Tako! Zakaj pa greste? Se Vam ne dopade več tu? Škoda bi bilo za Vas, če odidete. Meni bi bilo dolgčas.“

„Za gotovo še tako ne vem. Jaz itak ne grem rada, a mati me silijo.“

„Mati, mati... Ali ima mati pravico, vzeti otroku srečo?“

„Ha, ha, Vincenc. Kakšna sreča je pa to, poslušati dan za dnevom sitnosti milostljive. Doma sem pa samosvoja gospodinja.“ Lenika je nalašč tako govorila, dasi je sama mislila drugače.

„No, tega tudi ne mislim. Ampak tako deklet kot ste Vi, potegne lahko drugo srečko. N. pr. če dobite bogatega ženina.“

„Ali bolje rečeno, če ga vlovim“, je porečno dostavilo deklet.

Vincenc je pa še nadalje zmajeval z glavo. „Vi pa tudi niste za delo na polju. Čemu bi se mučili tam, če se tukaj lažje preživite. Tudi jaz bi bil lahko doma, a mi ne prija kmetsko življenje.“

Gruča mladli ljudi je srečala in premotila sprehajalca, ki sta umolknila. Lenika se je zagledala v daljavo; prav na koncu obzorja se je pomikala mala, črna pika. Dekleta je obšla neka temna, nejasna slutnja. Vedno in vedno se je obračalo oko na ono piko,

tesnoba je objela mlado srce. Smešna se ji je zdela ta bojazen, zato se je obrnila znova k spremljevalcu in zopet se je vnel nov, živahen pogovor.

Črna pika v daljavi je bila stara ženica, ki se je na palico naslonjena počasi pomikala naprej. Po čelu ji je lil pot, ustnice so ji bile odprte. V rokah je nosila zavitek, katerega je skrbno varovala. Sedaj in sedaj je obstala in si z dlanjo zasenčila oči, ki so se trudno ozirale v daljavo.

„Vrne se, vrne domov Lenika“, je mrmrala starka sama za-se. „Kako dolgo je že nisem videla... Gotovo je že zrasla. Grozdja ji nesem, letos je obrodila brajda izvanredno dobro... Lenika pa ima rada grozdje.“ Smehljala se je starica in se solzila ob misli, da bo videla zopet hčerko in da bo ona obstala za vedno pri njej. Žeja je mučila ženo, a ni se dotaknila grozdja, ki ga je namenila hčeri. „Bom že prišla do kakšnega vodnjaka“, se je tolažila. „Čudno je vendar, da mi je tako vroče. Jesensko solnce ne greje po navadi tako...“

Res se je prikazal ob nizki hiši vodnjak. Ženica je hitela k njemu in zajela vodo. Silno mrzla se ji je zdela voda. Spreletel jo je mrz in v prsih ji je postalo tako čudno. Zopet se je napotila naprej. Zdelo se ji je, da so postale noge veliko težje, da pripeka solnce vedno hujše. Pred očmi se ji je zdaj in zdaj naredila megla. Ob cesti je stala velika, košata lipa. Ko je prišla izmučena potnica do nje, se ni mogla premagati; zavila je v senco, da se odpočije. Zavitek je položila poleg sebe, roke je sklenila v naročje. V borni obleki, s trudnim obrazom, je bila podobna beračici, ki prosi ob potu miloščine. Mimo so hodili sprehajalci iz mesta. Iz visoke, bližnje hiše se je slišala godba, petje. Nje pa to ni motilo. Njene misli so bivale pri hčerki.

Takrat se je bližala Lenika s svojim spremljevalcem lipi, pod katero je počivala potnica. Vincenc jo je prvi zagledal. „Glejte beračico“, je opozoril deklet, „ta se je pa pomaknila preveč od ceste.“

Lenika je gledala baš na nasprotno stran, zato je malomarno odvrnila: „Beračev je pa res povsod dosti.“ Navidezna beračica se je ozrla na mlada spremljevalca. „Take-le starosti bo Lenčka: je pomislila in natančneje pogledala gosposko deklet. Mamica je ostrmela...“

„Lenika“, je rahlo spregovorila in upirala nepremično oči v hčerko, ki je še ni opazila. Deklet se ni brigalo za ženico pod lipo, ta pa se ni upala k njej... „Naj me spozna prej... škoda, da imam tako slabo obleko...“ Tako jo pomišljevala, drhtela in motrila z ljubečim pogledom dekletico. Vincenc je čudeč opazoval starko.

„Ta žena je zmešana. Glejte gosposlična, kako se smeji in kako upira v Vas oči.“

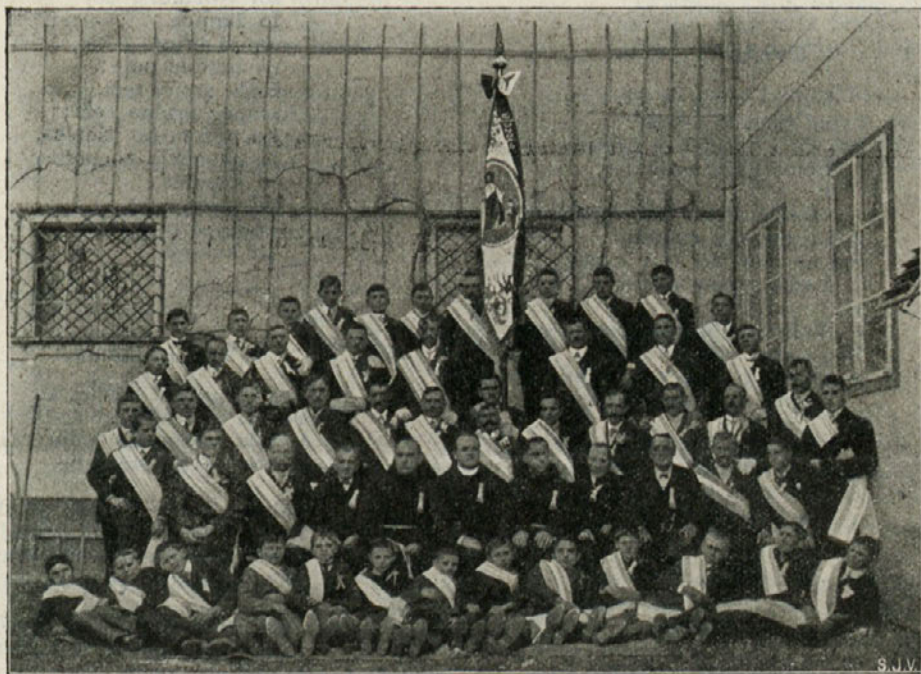
Lenika se je ozrla v starico. Leden curek bi je ne bil iznenadil tako, kakor ta pogled. Mati, a kakšna — beračica! Kaj poreče Vincenc? Ni hitela k njej, ki jo je pričakovala s takim veseljem, ki se je vzdignila, da pohiti k ljubljenu, ne, solnčnik je nagnila na stran, zastrla si je obraz. Naj mislijo, da so se zmotili. Ta sramota, da bi pred Vincencem pozdravila beračico kot svojo mater. Ne, ne, tega ne prenese. Naj jo počakajo v mestu, poiščejo na stanovanju. Par korakov in lipa in mati sta bili za njo. Kaj je občutila tisti čas mati, ni za opisati. Predobro je videla hčerkin pogled, predobro je vedela, da se je sramuje, da jo je zatajila. Brez glasu, brez solza, se je zgrudila nesrečna mati na isto mesto, kjer je poprej počivala. Zavitek z grozdom se je odprl in jagode so se raztresle po travi.

Vincenc je vodil dekletico dalje in jo zabaval kakor prej. A Lenika se ni več smejala. Njenega srca se je polasčal nemir. Najprej radostni, a potem žalostni materin pogled, jo je žgal v duši. Vedno silneje in silneje se je oglašala vest. Ničvrednica, zatajila si mater! Tako mehko, tako ljubeče srce si ranila tako grozno. Živo ji je stopila pred oči velika materina ljubezen do nje, in čudo, tudi njena otročja lju-

bezen je namah oživila. Kesala se je svojega dejanja in komaj je dušila jok.

„Meni je slabo, jaz se bom vrnila“, je naenkrat spregovorila. Vincenc se je hotel vrniti ž njo, a ona je to odločno odklonila, in ne da bi čakala odgovora, odhitela nazaj. „K materi nazaj... Pokleknila bom pred njo in jo prosila odpušcanja. Še je sedela ženica v senci, ko se je bližala hči. Ne-

premično, kakor kip je slonela glava ob deblu, roke so bile krčevito sklenjene. Dekle je planilo k nji. Z glasnim klicem „mati odpustite“, se je vrgla na kolena in zaihtelo. Mati se ni ganila. Prestrašena dvigne Lenika glavo, pogleda ženi v obraz, in strašen, grozen krik se razlegne po zraku. Materine oči so bile zaprte, lice mrtvaško, roke ledene... Bila je mrtva. Groza, obup

Mladeniška Marijina družba pri Sv. Trojici v Sl. gor. ob svoji 15 letnici.
(Gl. poročilo v št. 10, str. 156 »N. D.«)

in neizmerna žalost se polasti nesrečnega otroka. V glavi ji je šumelo, v srcu stiskalo, vest je kričala... Kakor brezumna strga klobuk z glave, spraska rokavice iz rok. Proč..., proč vse, kar me je zapeljalo tako daleč, da sem povzročila materi smrt... Smrt... Ubijalka... Z opraskano glavo sega v glavo in si puli lase. Naenkrat se ji udere potok solz. Vsa uničena se sesede zraven mrtvega trupla in moči blede obličje. Da bi se vsaj za trenotek odprle oči, da bi ji odpustile. A prepozno je, zaman, zaman...

Iz gostilne so opazili blazno početje dekleta. Truma radovednežev prihiti tje. Iden izmed njih stopi bliže... Ko vidi, da je žena mrtva, se prestraši in namigne nekemu dečku, naj gre v gostilno po orožnika, ki se je ravno mudil tam. V par minutah je bil dotični na mestu. Odkritosrčno mu je povedala in priznala Lenika svoj greh. Smrtna bledest pokrije tudi njen obraz ob koncu izpovedi in nezavestna se zgruši. Množica je preplašena molčala. Godba v gostilni je utihnila in gostje so se razšli. Na krčmarjevem vozu pa so odpeljali Leniko in mrtvo mater

v mesto. Tam je preiskal zdravnik mrlíča, ki je izjavil, da je zadela revo kap. V mestni mrtvašnici so jo deli na oder, hčerko so pa peljali še vedno nezavestno v bolnišnico.

* * *

Mnogo let je že od tedaj. Lenika je še ozdravela in se vrnila v nizko, rodno hišo. Tam živi sama za-se kot puščavnica. Temen oblak je razlit čez njeno lice; smehi se ogiblje njenih ust. Vsako leto potuje v mesto, da obiše grob materin . . .

Uvelim cvetom.

Kaj pa moje ve cvetlice
Letos začnete veneti?
Kaj da v pisano se cvetje
Letos nočete odeti?

»Dekle, dekle kaj vprašuješ
Zakaj nočemo cveteti,
Saj ne moremo se v cvetje
Letos pisano odeti.

Vidimo ti blede lice
In pa tvoj obraz veneti,
A za nas pa nič več nočeš
Kakor drugikrat skrbeti.

Cvetje v duši je zvenelo,
S teboj smo še me zvenele;
Če boš taka kot si bila
Spet se bomo oživele.

L.

Zjutraj.

Na iztoku plamen šviga
izza gor
se v poslednjih sanjah ziblje
temni bor.
Čez polje pa stopa kmetič
z motiko na rami;
in k življenju novemu se
vse na njivi drami.
»Dobro jutro!« mu naproti
njivica puhti,
»Dobro jutro!« prepelica
kmetiču veli.
Petpedi.
Vse ljudi
k novemu življenju dramim.
Petpedi.
Kdor še spi,
dosti vreden ni.
Petpedi.
Petpedi.
Kakor kraljič stopa kmetič
po svobodnem polju,

in pšenica se mu klanja
na širokem polju.

Novograjski.

Ob žetvi.

Dol z neba
se smehlja
solnčni žar;
v njem gori
in puhti
večnih misli cvet.
In pšenica
pesmice šepeče,
a nad njo trepeče
soj vročine.
In žanjica
srp si brusi,
pa tako-le poje:
Reži, srpič, reži,
hlapec pridno veži;
ko požeta bo pšenica,
se pa pekla bo potica
in kmetica,
pekarica,
bode urno skakala
po kuhinji.

Novograjski.

Ven iz mesta.

Ven iz mesta! mislim si,
Ven iz mesta! vest kriči,
Ven iz mesta! na polje
Ven iz mesta! hté želje.

Zakaj, zakaj v naravo prosto,
Zakaj, nazaj v šumó gostó,
Zakaj, zakaj v naš mili kraj,
Zakaj, nazaj v slovenski raj?

Zato: tam misel je prostejša,
Zato: tam vest mi je mirnejša
le tam, le tam je sreče vir
le tam, le tam je srčni mir.

P S.

Prolog k igri „Junaška deklica“.

Pozdravljeni nam gostje dragi,
Ki danes semkaj ste prispeli,
Da bi tukaj se med nami
Za namene blage vneli.

Tu v igri tej »Deklè junaško«
Spoznali bodeite vrline,
Ki so krasile d' Arc Ivano,
Rešnico svoje domovine.

Čistost, ponižnost in udanost
So v srcu njenem doma bile,
O da slovenska nas dekleta
Čednosti te bi zmir krasile!

Za dom in kralja se junaško
Je bojevala na povelje,
Ko sam nebeški sel je rekel,
Naj četo kralja v boj popelje.

In res, pogumna d' Arc Ivana
Se v boj podala je vesela,
Da kralju in pa domovini
Življenje, blagor bi otela.

Kot mož junak to dekle nežno
Za seboj trop vojakov vodi,
In kamor vojska ta prihruje
Tam njena zmaga je povsodi.

A ko je kralja že otela
Ter mu prestol je priborila,
Tedaj sovragova je roka
V okrutno je oblast dobila.

Tam daleč proč od domovine
Je v temni ječi vzdihovala,
Da ne omaga, so nebesa
Svetnici ji v pomoč poslala.

In po obsodbi na grmadi
So blago deklico sežgali,

Srce je njeno le ostalo, —
Da je svetnica — so spoznali.

In potlej narod ves francoski
Častil jo res je kot svetnico,
V nedolžni deklici Ivani
Ima zdaj svojo priprošnjico.

* * *

In me slovenska pa dekleta
Njo hočemo za vzgled imeti,
Za njene lepe se čednosti,
Še danes bolj goreče vneti.

Kot je Ivana domovino
In kralja z rok sovragu vzela,
Tak' tudi naša mila Slava,
Bo v nas junakinje imela.

Iskreno, zvesto, neustrašno
Me hočemo svoj dom ljubiti,
In kot Ivana d' Arc junaško,
Ga pred sovražniki braniti.

Lj—.

Razgled po svetu.

Na Ogrskem je brezobzirni grof Tisza kot predsednik zbornice siloma strel obstrukcijo in dosegel, da se je brambna predloga sprejela. Poslanec nasprotne stranke, ki so razgrajali, je dal odvesti po policiji iz zbornice. Iz ogorčenosti nad tem postopanjem je hotel poslanec Kovač ustreliti predsednika, a ga ni zadel, nato je ustrelil sebe in se nevarno ranil. Tolika podivjanost se pač ne spodobi v zbornico, kjer bi morali sedeti najpametnejši, najpoštenejši in najbolj olikani možje. — Isti dan, ko se je v Budimpešti v zbornici streljalo, je v Zagrebu na ulici poskusil neki dijak Jukič iz Bosne ustreliti nadpandurja Čuvaža, a je zadel vodjo bogočastnega oddelka pri vladi, ki se je z njim vozil, in potem še nekoga policaja, ki je bil na mestu mrtev. Čuvažu se ni zgodilo nič. — V Belgiji so imeli volitve v državni zbor. Proti katoličanom so se združili vsi li-

beraleci in socialni demokratje; vkljub temu so katoličani zmagali. Prej so imeli v zbornici 6 glasov večine, sedaj pa 20. — Blizu Dunajskega Novega mesta se je zgodila strašna nesreča. Zletelo je v zrak skladišče s smodnikom dvakrat. Več ljudi je našlo pri tem smrt. Sumi se, da je storil to kak ogleduh ali anarhist, ki hoče na ta način uničiti pripravljeno streljivo za čas vojske. — Ker je brambna postava sedaj na Ogrskem sprejeta, sili tudi naša vlada, da mora naš državni zbor do 25. junija sprejeti enako postavo. — Iz italijansko-turškega bojišča ni posebnih poročil; Italijani so dobili v Tripolisu parkrat malo po buči, pa tudi Turki. — V Carigradu je bil velikanski požar, ki je napravil ogromno škodo. — Na Ogrskem so bile zadnji teden zopet hude nevihte in nalivi.

Orli.

Središče. Na Telovo je naš Orel prvič javno nastopil pri procesiji. V

kroju nas je bilo 20. Vodil nas je brat Simonič, načelnik mariborskega Orla.

Nastopili smo prvič, toda neustrašeno, nič nam ni bilo mar zbačanje nasprotnikov, ki so ta dan prav posebno pokazali svojo liberalno modrost. Marsikatero oko dobrega očeta ali matere pa se je veselja žarilo, ko so videli svojega sina tako pogumnega, in tudi nekateri, ki nam niso bili dosedaj naklonjeni, so nas pohvalili. Dragi mladeniči! Ne dajte se zapeljati nasprotnikom, ki bodo od zdaj še bolj napenjali vse sile, da bi nas ugonobili, ne dajte se, ampak pristopajte k našemu Orlu,

ki ima tako blage in svete namene, braniti našo domovino pred sovražnikom ter nastopati zmiraj v krščanskem duhu. Iz dobrih mladeničev bodo enkrat dobri možje in le po takih bo naša domovina srečna. Mladeniči, ne ustrašite se nasprotnikov, pogum velja!

Mi Orli pa, ki smo že navajeni vseh sovražnih navalov, pogumno naprej po začrtani poti za našimi vzvišenimi cilji.

Krepek „Na zdar“ vsem Orlom po Sloveniji vaš brat
Branimir.

Dekliški vrtec.

Mladenkam, stopivšim iz šole. Veliko vas je ob Veliki noči zapustilo šolske klopi za vselej; sedaj ste na razpotju. Kam pojdete? Le v slovenski krščanski tabor! Zlasti vas, deklice, danes prvič pozdravljam in kličem k nam v dekliške zveze in Marijine družbe!

Pojdi hčerka na pot — na življenja pot. Čuvaj hčerka se zmot — življenja zmot.

„Naš Dom“ vam bodi nova učna knjiga na potu v življenje. Sedaj se je najbolj bati, da vas nevarni vrtnec življenja požre. Niste več pod oblastjo skrbnih učiteljev in katehetov, zato pa prihitite k nam, da bo močnejši naš delokrog po ožji naši domovini. Ker vam je zlasti sedaj potrebna previdnost, vam gotovo ne bo odveč, priti v varno zavetje, v dobro urejena krščanska društva. Sovražnikov in preganjalcev vaše sreče vam na potu življenja ne bo manjkalo. Toda pogum! Ne straši se boja, ne straši se znoja, Plačilo obilo te čaka z neba.

Tomaž Kempčan pravi:

Skraja se srčno upri, sicer je zdravilo
prepozno,
Ko že zastarelo zlo razjeda človeku
srce.

Saj je življenje naše le kratek pih, in zato naglo potečejo tudi dnevi, ki se zde človeku včasih neveseli. Mladost je podobna pomladi in vesel je človek v tej naravi. Ako tudi treska in gro-

mi, ob ladjici tvojega življenja bobni, nikar se ne boj, če si le v varstvu božjem, Bog bo s teboj.

Rada delaj, moli rada,
Greha boj se kakor gada;
Ženska duša nežna stvar.
Če si dekla ali žena,
Dobra bodi in poštena,
Pa prevzeti se nikar.

Priprosta kakor otrok rasti, daboš pri Bogu in ljudeh v časti, da bi te hudobnež hvalil, se sramuj, sama nad seboj vedno gospoduj; zmerna in poštena bodi, nikar ne hodi po napačni poti, uči se pohlevna biti, sebe dobro zatajiti. Tako te bodo veseli vsi, starši in predstojniki. Take si želimo sas vse za svoje tovarišice, posebno pa Magdalena.

Obrekovanje. Kakor je telesnemu življenju škodljiva bolezen, tako v duševnem oziru grdo obrekovanje. Marsikatero dekle ne pomisli, ko jemlje svojemu bližnjemu z obrekovanjem dobro ime, koliko škode s tem napravlja. Kdor obrekuje in objeda svojega bližnjega, dela hujše, kakor ropar ali tat, ki jemlje tuje blago; kolikor dražja je reč, toliko večja je škoda, boljše pa je dobro ime in poštenje, kakor vse bogastvo. Hujše rane vseka jezik, kakor pa meč, ta ti umori samo telo, obrekovanje pa umori tudi tvoje dobre ime. Pomislimo vendar malo, kaj iz tega sledi, koliko žalosti, jeze, sovraštva, kletve, prepira, krega, maščevanja itd. pri-

haja iz obrekovanja, in marsikatero dekle ima morda to za šalo in malenkost. Med živalmi je najbolj strupena kača, tudi marsikatero dekle je podobno kači; s svojim strupenim jezikom zbada svojega bližnjega kakor strupena kača, ki zabode strupeni zob v živo meso. Pa obrekovalka se navadno še izgovarja, češ, jaz ničesar nisem pravila in ničesar ne vem, nikomur ne storim nič žalega; druga pravi: jaz nisem tega govorila, saj to je bilo že znano; tretja: slišala sem o tem druge govoriti; četrta: saj je bilo res, kar mi je ona pravila, saj to ni obrekovanje. Zveličar uči, da to treba dati odgovor za vsako prazno in nepotrebno besedo, kaj še-le za opravljanje in obrekovanje, s katerim se skruni dobro ime bližnjega. Vsaka storjena škoda se mora popraviti, ali zelo težavno je, oropano dobro ime vrniti. Obrekovalki sedi hudobni duh na jeziku, oni, ki obrekovanje posluša, pa v ušesih. Jezik je majhen ud, ž njim pa storimo lahko veliko dobrega ali hudega sebi in bližnjemu. Mladenka, ne pozabi na pregovor, ki pravi: Kdor vedno govori, mnogo laže in obrekuje. — Micika.

Nekaj o prijateljstvu. Varovati se je treba prijateljice, ki te vedno le hvali in vse tvoje dobre lastnosti povečuje in jilr kakor na svečnik postavlja; vedi, da je to prilizovanje, in pregovor pravi: „Prilizovalcu nikar ne veruj, ker je kakor mačka, ki spre-daj liže, zadaj pa praska.“ Ako pa je tvoja prijateljica tako junaška, da te opozori včasih tudi na napake, nikar ji ne zameri, temveč spoznaj iz tega, da te zares ljubi, ker te želi poboljšati. Vsak človek ima svoje slabosti, toda na drugih jih zapazimo veliko lažje in prav koristno je, če nas tu in tam kdo opozori na naše lastne slabosti. Najdejo se pa tudi prijateljice, ki so drugače prav dobre ter zelo odkritosrčne ena drugi, pa v tej odkritosrčnosti zaidejo tako daleč, da jim celo spoved ni presveta, da si ne bi vse razkrile, kar tamkaj slišijo. O dekle, veruj mi, to je greh; pomisli venčdar, poč kako strašnimi časnimi in večnimi

kaznimi so dolžni spovedniki molčati, rajši grede v smrt, kot bi le kaj malega iz sv. spovedi povedali, in nam naj bi bilo dovoljeno, kar vse povedati, kar tam slišimo! Ni jim tudi preveč, povedati še to, kar so iz spovedi drugih slišale; o kako ostudno in grdo je vendar to. Spoved je sveta in skrivnostna reč in ne sme biti predmet prazne blebetavosti.

Seveda če si kedaj kaj prav lepega in poučnega tamkaj slišala in potem pride priložnost, da moraš koga poučiti, lahko to porabiš, samo ne povej, kje si slišala. Varovati se je tudi preveč enostranskega prijateljstva. Marsikatera mladenka se drži kakor kislá Minka proti vsemu svetu, za nikogar nima prijazne besede, vse prezira, nikomur nič ne zaupa, le s posebno izvoljeno prijateljico tiščita cele dneve glavi skupaj, si šepetata in se posmehujeta. Je že res, z nekaterimi osebami nas veže ožje prijateljstvo, a to ne sme iti tako daleč, da bi se kršila pravila uljudnosti nasproti drugim.

Zdelo se mi je potrebno, izpregovoriti o prijateljstvu, ker sovražnika se je lahko izogniti, a krive prijateljice težko. Vsaki izmed vas želi prav dobro prijateljico in vas srčno pozdravlja — vaša Mara Pohorjanska.

Svetovalka. Moj današnji svet se glasi: „Ne zakrivaj in ne zavijaj si po nepotrebnem glave!“ Znano je, da boleha prosto ljudstvo, osobito ono ženskega spola, mnogo bolj na trganju v glavi, nego prebivalstvo v mestih, oziroma gosposki ljudje, in zakaj? Glavni vzrok tiči v tem, da se ženstvo na deželi že od otročjih let vedno zavija, in to dostikrat prav po nepotrebnem v robece. Robec naj te čuva proti hudemu mrazu, naj te čuva pekočih žarkov, rabi ga, kadar to zahtevajo običaji, a ne imej vedno robea na glavi; to ne škoduje samo zdravju v obče, temveč te tako razvadi, da se prehladiš pri najmanjšem vetrčku. Če se hočeš obvarovati trganja, bodi razoglava, kolikorkrat ti je le mogoče. Je-li je treba, da ima deklica robece v kuhinji, v sobi, v hlevu, na dvorišču? — Mislim,

da ne; to je le slaba razvada. Čemu nam je pa dal Bog lase? Torej varčevati je treba tudi pri robcih, to ne bo-
de v bask samo možnji, temveč tudi zdravstvenemu stanju, o tem je pre-
pričana Svetovalka.

Zvesta tudi v tujini. Mladenka iz
Gradca nam je poslala to-le pismo, ka-
teru priobčujemo drugim v posnema-
nje, ki se tako rade odtujijo svojemu
narodu. „Bila sem nekaj let naročeval-
ka in čitateljica „Našega Doma“. Ker
pa sem morala zapustiti drago in ljub-
bo mi domovino in ker nisem imela do-
sedaj še stalnega obstanka, Vam tudi
nisem mogla ob novem letu vposlati
nadajne naročnine. Vsekakor pa, če-
tudi me je zanesla usoda daleč od mi-
lih slovenskih krajev tu sem v tužni
nemški Gradec, med nam Slovencem
sovražno ljudstvo, rayno zato pa si to-
liko bolj želim in prosim, da me prej-
ko mogoče zopet razveselite z „Našim
Domom“, in sicer, ako je mogoče, po-
šljite mi vse številke od novega leta,
ako pa jih ni več v zalogi, pa vsaj od
sedaj naprej. Četudi sem v službi pri
nemških ljudeh, se ne sramujem lepe-
ga slovenskega materinega jezika, po-
nosna sem, da sem Slovenka ter ho-
čem tudi tu med nemškimi ljudmi žive-
ti in ostati slovenskega duha.“ — Ta-
ko je prav!

Vrtnarstvo. Mnogokrat je naša
Ljubomira že izrazila željo, naj se o-
glasi še kakav vrtnarica; tej želji ji
hočem danes ustreči, ako se dopis ne
pogrezne v uredniški koš. Udeležila
sem se tečaja o pridelovanju zelenjave
in kar sem videla, sprejmite tudi ve,
četudi v bornih vrsticah. Mogoče jih
vendar katera obrne v svoj prid.

O b d e l o v a n j e z e m l j e. Mar-
sikaj je že pisala Lj., in če se moje
mnenje z njenim popolnoma ne strinja,
si lahko mislite, da se povsod drugače
dela. Gospod učenik, oziroma vrtnar
nas je učil, naj jeseni potrosimo gnoj

na grede ter tako prekoplamo, da pri-
de gnoj na dno, seveda čim globokeje,
tem bolje. Prst pustimo v gruclah. Ko
se pomladi malo usaline, pograbljam
grede in lahko že sadimo ali sejemo.
Pomladi zopet kopati, ni priporočal, ker
prvič porabimo pri tem mnogo časa,
drugič zdrobljeno zemljo zakoplamo in
tako glavni namen prahe izgubimo.
Tretjič na jeseni skopani zemlji rast-
linice rajši in prej vshajajo, ker je
zemlja že malo vležena, zato lahko
drži bolj enakomerno mokroto. Na spo-
mladi skopanih gredah pa opazimo v
par dneh na površju trde, suhe grudi-
ce, katere seveda ovirajo rast, zama-
kati pa tudi ne smemo, ker je zemlja še
prehladna. — Vrtnarji gnojijo vrt v 5.
ali 6. letih tudi z apnom, na ta način
postane zemlja tudi rahlejša, zato ob-
suši tudi tako ne razpoka. — Ako vam
moje vrstice ne bodo neljube, hočem
drugokrat nadaljevati, dotlej pozdrav!

M. A.

Narodna noša. Dopisovalke v „N.
Dom“ so že včasih omenile narodno no-
šo. Letos se priporoča, da bi se v prav
obilnem številu v narodni noši udele-
žili evharističnega kongresa na Dunaju.
Marsikajera mladenka si menda
želi narodno nošo, toda kje naj dobi
obleko? Šivilje si tako belijo glave z
novo modo, in sedaj naj si jih še z na-
rodno nošo? Dobro bi bilo, če bi Slov.
kršč. soc. zveza, oziroma Slov. Stra-
ža pripomogla, da se zopet vpelje no-
ša, zlasti pri večjih slovesnostih. Dru-
štvo naj bi skrbelo za njo kakor za
društvene znake. Ko bi ne zmanjkalo
požrtvovalnosti, bi lahko Slov. Straža
oskrbela lastno trgovino narodnega
kroja. Tudi moška narodna noša se ka-
že v knjigi „Naš cesar“. S posredova-
njem in pomočjo Slov. Straže bi se pri-
šlo najlažje do lepe narodne noše, ki
bi nam budila narodno zavest, ljubezen
in spoštovanje do pradedov in do lju-
be domovine.

M. A.

Društveni glasnik.

Sv. Magdalena v Mariboru. Na bin-
koštui ponedeljek se je udeležilo mesečnega

sestanka tukajšnje Dekliške zveze do 60 deklet.
Hajdinjak Marica razloži pregovor: »Ljubo do-

ma, kdor ga ima.« Močnik Uršula svari dekleta, ki morajo prebivati po mestih, pred raznimi naspametnimi razvadami. Dremšek Uršula govori: kakšna naj bo slovenska deklica, da bo sebi v srečo in narodu v korist. Predsednica Braunecker Uršula priporoča več medsebojne ljubezni. Ravnotako Sever Katarina: bodimo složne, ene misli in enega duha. Shoda se je udeležila nekaj članic ptujske dekliske zveze. izmed katerih je Lavrenčič Ana z lepimi in navduševalnimi besedami razložila pričujočim mladenkam, kako imenitno nalogo ima dandanes izvrševati ženstvo. Turnšek Neža in Rek Antonija sta deklamirala vsaka eno za majnik primerno pesem. Glavni poučni govor pa je bil o Slomšku. Zadnjo nedeljo meseca junija zopet na veselo svidenje!

Hoče. Naša Dekliška zveza se kaj lepo razvija. Ni samo na papirju, ampak živi in sicer živahno in trdno je njeno življenje in delovanje, to nam je pokazala dejanski 9. junija pri g. Jožefu Rojku, ko je uprizorila gledališko predstavo »Časica kave«. Skoda časa in prostora, da bi popisovali razne vloge, ki so bile tako srečno razdeljene, in hvalili razne igralke, kajti igralo se je naravnost izborno. Čast vam dekletom, le tako naprej! Igrale so: Čiček Marija (Marta pl. Rebula), Lizika Babič (Roza pl. Cebula), Franciška Lebe (Antonija), Jozefa Babič (Lizika), Mulec (Krošnjurica), Sel Marija (gospa), Strašnik (Nabiralka milih darov za ponesrečence), Jula Jurančič (Čevljarjeva žena), Korošec in Skrabl (dva otroka). Govorila je Marija Čiček. Govor je vreden da bi se ponatisnil, ker je samo zlato zrnje, ki bi lahko obrodilo stoteri, da tisočeren sad. Hvala in čast govornici — mi ji ostanemo hvaležni — in to po vsej pravici. Seveda so naša vrla dekleta tudi krasno zapela dve mični pesmici pod vodstvom našega neumorno delavnega pevovodje preč. g. kaplana K. Šeško. Posebno hvalo smo še dolžni g. profesorju dr. K. Glašerju, ki nam tako rad pomaga. Bog plačaj. Čisti dobiček cele prireditve je namenjen za nabavo zastave mladeniške Marijine družbe v Hočah in znaša nad 150 K. Z Bogom in Marijo za našo slovensko mladino!

Hočanka pl. Slovenka.

Vurberg. Dne 16. maja je priredila D. z. predstavi »Sv. Cita« in »Kukavica modra ptica« ali »Boj za doto«. Najprej je predsednica Pavla Krefova pozdravila navzoče, potem je sledilo petje »Ujetega ptiča tožba« in »Sirota« s pomočjo ptujskega organista g. Frasa. Zatem se je uprizorila prva igra. Po končani igri so nas razveselili ptujski pevci pod vodstvom g. Frasa z dvema mičnima pesmicama. Potem je dekl. Urška Pivec »Naš čolnič otmimo«. Nato se je vršila druga predstava. Nazadnje je še zapel domači pevski zbor pesem »Na planine«. Ceravno so bile igralke prvič na odru, vendar so rešile svoje vloge v splošno zadovoljnost ljudstva, katerega je bila natlačena dvorana. Hvala našim faranom, kakor tudi našim vrlim sosedom od Sv. Martina, Sv. Urbana, daljne Slivnice in ptujske okolice, ki so nas počastili v tako obilnem številu. K dobremu uspehu in natančni iz-

vršitvi so veliko pripomogle z obleko in raznimi dragocenimi rečmi g. Erna Razlag s svojo spremljevalko g. A. Kovačič. Ne smemo pa tudi hvala izpustiti naši vrli sotrudnici Miciki Potrč, katere je imela z nami veliko truda. Bodi vsem srčna hvala! Posebno hvalo smo še dolžne našemu prečastitemu g. voditelju, ki so v vsakem oziru največ pripomogli k izbornemu uspehu naše prireditve. Naj jim Bog stotero poplača za vso njihovo požrtvovalnost. Na ljudsko željo se bodeta dne 23. junija igri ponavljali. K obilni udeležbi vabi in pozdravlja ter na veselo svidenje kliče

Malka.

Ptujska okolica. Kakor neusmiljeni kosci kosi in reže vse od kraja, naj si bude še tako duhteča, lepo razcvetena cvetlica ali zelena travica, vse pada pod ostro koso, ravno tako deluje neusmiljena smrt. Ne gleda na bogastvo, ne na uboštvo, ne na stan, ne starost. Pobralla nam je cvetočo cvetko, ljubko in vsem drago dekle Marijo Rašl. Rojena je bila dne 2. julija 1893 v Novi vasi štev. 28, župnije sv. Petra in Pavla v Ptujju. Umrla je na praznik Vnebohoda, dne 16. maja okoli polnoči. Pogreb je bil v nedeljo, dne 19. maja v jutro. Sremla so jo k zadnjemu počitku dekleta Marijine družbe v beli obleki in venčki na glavi; dvanajst družbenic jo je nosilo. Ob grobu so ji zapele v zadnje slovo »Marijino družbeno pesmico!« Pogreba so se v obilnem številu udeležili sorodniki in mnogo ljudstva. — No nekaj vrstic iz njenega življenja vsem vzgled. Živela je kot trezno dekle, kakor tiha in ponižna vijolca. Poznala je le dve poti, k delu in v cerkev. V delo je hodila skoraj eno uro in pol daleč v tovarno A. Jurca na Spodnjem Bregu pri Ptujju, leto in zimo, že štiri leta. Kako delavna in zvesta je bila pri delu, je dokaz, da je gospod delodajalec podaril kot zadnji spomin, za njen mrtvaški oder najlepši in najdražji šopek cvetic. Rojena je bila na Marijin praznik in pri sv. krstu dobila ime Marijino. Tudi umrla je v Marijinem mesecu, cvetočem maju. Kaj rada je obiskovala Marijina svetišča, posebno Ptujsko goro in cerkev Matere Milosti v Mariboru. Saj je tudi zvesto častila celo svoje življenje Marijo do zadnjega zdihljeja. Srčno je želela dneva slovesnega sprejema v Marijino družbo. Pa bolezen jo kar nagloma položila na posteljo. Ležala je samo okoli teden dni. Sprevidena s sv. zakramenti za umirajoče, je bila na smrtni postelji sprejeta v Marijino družbo in še je tudi storila obljubo za tretji red sv. Franciška Serafinskega. Njena smrt je bila blaga in je do zadnjega govorila. Njena sestrice, že omožena, ji je kupila belo obleko za slovesen sprejem v Marijino družbo. A v tej beli obleki je ležala na mrtvaškem odru in jo je vzela tudi s seboj v hladni grob. Kaj mladina, ki še niso v Marijini družbi? Kakšni čuti navdajajo vaša srca, ko vidite »Marijino zvesto častilko« v taki lepi beli obleki z venčkom na glavi in okoli vratu na višnjem traku z Marijino svetinjo; mrtvaški oder pa ves okrašen z venci in cveticami, spreved pa podooben bolj veselemu obhodu, kakor pa žalost-

nemu pogrebu. Vas nič notranji klic Marijin ne vzdrami, da se zapišete v Marijino družbo? V družbi pod zavetjem Marijinim je živeti lahko in veselo umreti. V prostih urah je rajna kaj rada čitala katoliške časopise in knjige. Najljubši pa ji je bil »Naš Dom«, na katerega je bila naročena. Kot zvesta članica se je pridno udeleževala zborovanj. V naši Dekliški zvezi sta bili dve Mariji Rašl, sestrični z enakim imenom; obe sta delali skupaj v tovarni več let in sta bili enake starosti. Sedaj je ena stopila v samostan čast. sester v Dunajskem Novem mestu, druga pa se je preselila v večnost. Priporočamo rajno v blag spomin in pobožno molitev. Naj v miru počiva!

»Tako se vrsti veselje in žalost,
Vse lepo podarimo Mariji na čast!«

»Višavski«.

Ormož. Tukašnja mladeniška in dekliška zveza sta imeli na binkoštni pondeljek svoj mesečni shod, na katerem je predaval neumorljivo delaven predsednik Mladeniške zveze St. Lenarčke tovariš Korpar o boju zoper alkohol in o slabem časopisu ter priporočal razširjanje v katoliškem duhu pisanih listov. Za tem je nastopila zastopnica dekliške zveze velikonedeljske, katera je dekletom v poljudnih besedah orisala sovražnike dekliške nedolžnosti in čistosti, in pripomočke, kako se jih varovati. Nato predsednik Mladeniške zveze obema predavateljema za nju krasni predavanji izreče zahvalo ter v kratkih potezah oriše delovanje »Slov. Straže« po naših obmejnih krajih, in pozivlja vse navzoče, naj to prekornostno družbo podpirajo po svojih močeh, osobito da kupujejo blago, ki ga družba ponuja. Proti koncu svojega govora omenja še potrebo petja v naših izobraževalnih društvih, na kar zaključijo lepo uspelo zborovanje.

Središče. Dekliška zveza je v teku svojega obstanka priredila prvo predstavo na binkoštni pondeljek s sledečim vspeedom: 1. Predsednica pozdravi navzoče, ter razloži na kratko vsebino igre »Junaška deklica«. 2. Č. g. prof. Mat. Šinko govori o pomeni in namenu dekliške zveze. Dekletom postavi v vzgled Marijo, zaščitnico zveze. 3. Prolog k igri »Junaška deklica«, deklamira Matilda Horvat. 4. Igra »Junaška deklica« (Ivana d' Arc). Igralke so dobro rešile svoje vloge, čeravno so nastopale prvič na odru. 5. »Večna luč«, živa slika, predstavljata Jozefa Štamberger in M. Ploh. Igra se je vršila v občno zadovoljnost gledalcev, ki so prišli v mnogobrojnem številu; tudi gostov iz drugih daljnih in bližnjih krajev ni manjkalo. Na željo nekaterih se je igra ponovila dne 2. junija ter se obnesla ravno tako dobro kot prvič.

Cirkovce. Nekaj o abstinenci. Ali se bo dalo brez alkohola živeti? Mislim, da bo. Saj ljubi Bog je še tako dober, da nam še tu in tam toliko dežja da, da je še nekaj sena prirastlo, da bodo molzke toliko mleka imele, da si bomo včasih tudi abstinenti pijačo zamenili,

namreč vodo z mlekom, mleko pa z vodo. Ker ima vsako društvo več ali manj tudi kako svoje znamenje ali znak, bi tudi abstinentje ne smeli zaostati v tem oziru. Najprimernejše znamenje abstinentov bi bila glava sv. Janeza, ki nikoli ni vina okusil in je zavetnik naših abstinentnih odsekov. Ko sem nekatere osebe nagovarjala, naj tudi one pristopijo v abstinentno družbo in sem samo v šali rekla, ko bi vedele, kako je lep znak, bi takoj pristopile, so mi rekle, pa nam pokaži ta znak. In potegnila sem iz žepa par svetlih kronc s cesarsko glavo. Je tudi lep znak abstinentov, ker si nekaj prihranijo. G. urednika prosim, naj mi ne krati veselja in naj dene te vrstice v »N. D.« v spodbudo abstinentom in abstinentkinjam, katerih število se naj vrlo množi.

Abstinentka.

Sv. Trojica v Haložah. Blagodejni žarki solnca izobrazbe so pričeli tudi tukaj ogrevati našo mladino. Vzbudila se je in si ustanovila 2. rožnika Mlad. zvezo. Izvolila si je sledeči odbor: Hren Jožef, predsednik; Pernek Anton, podpredsednik; Kolar Mihael, tajnik; Fuks Matevž, tajnikov namestnik; Svenšek Franc, blagajnik; Sprah Hraboslav, blag. namestnik; Lozinšek Juri, knjižničar. Tako si je postavila haloška mladina granitni temeljni kamen, na katerega hočemo z božjo in Marijino pomočjo zidati trdno poslopje prave mladeniške izobrazbe. Ne ozirajmo se na napačni strah pred našimi nasprotniki, katerih ne manjka nikjer, tudi pri nas ne, ki ne znajo drugega kakor blatiti, kar je narodnega, in grdo obrekovati. Mladenči, pogumno naprej, k vsestranskemu delu, v čast veri, v prid sebi in blagor narodu in domovini. Porosi pa nam s svojim blagoslovom ravnokar ustanovljeno našo Mladeniško zvezo. On, ki je nekdaj na cesti srečal žalosten spreved, stopil k istemu, tolažil jokajočo mater in rekel mrtvemu sinu: Mladenič, rečem ti, vstani! Mladenič, rečem ti, vstani! Te besede veljajo tudi trojički mladini in vstajenje trojiške mladine bode tolažilo tudi dvojno našo mater — domovino in cerkev, bode prihajalo po naši mladini novo življenje, bode prihajala s tem novim življenjem pomlad.

Do vere in do rodnih tal
ljubezen naš je ideal,
a Ti, ki žar zanetil si,
ki čustvo to posvetil si,
ljubezen v naših srci goji,
Da bomo narodni in Tvoji!

Zreče. Na dekliškem mesečnem sestanku dne 16. maja so govorile: Lamut Barbika: Kako naj v maju posebno častimo Marijo; Kračun Julika: »Povej mi tička, kaj boš pela.« (dekl.) Kračun Pavla: Majnikovi kraljici; Kračun Anica: Šmarnicam; Kotnik Ludmila: Jaz pa nekaj vem. Kvac Julika: Kaj nam je storiti, da bomo Mariji dopadli. Klančnik Franca: Bodimo verne, narodne in požrtvovalne. Leskovar Jozefa in Kotnik Barbika sta prav lepo uprizorili »Najlepši kinč.« Kakor nam kaže število predavateljic in tudi slušateljice so bile

polnoštevilno zastopane, se vidi, da so naša dekleta res vnetja za dobro stvar. Kaj pa fantje, ali ste zaspali, da nič ni slišati veliko o vašem delovanju? Dekleta si vzamite za vzgled in od njih se učite srčnosti in navdušenosti, da ne bote preveč zaostali! Govori se tudi, da bomo dobili počasi oder, katerega sedaj že zelo pogrešamo. Da bi se to kmalu uresničilo, k temu pomagaj ljubi Bog, a tudi sami moramo biti v ta namen požrtvovalni!

Dramlje. Mi sosedni rojaki škofa Slomška nočemo pozabiti, da je ob 50 letnici njegove smrti in vedno naša dolžnost, se v njegovem duhu truditi za vero, dom, cesarja in svoje gospodarstvo. K temu nas spodbuja naše katoliško slovensko izobraž. društvo z mladeniškim in dekliškim odsekom in pododbomornim kmetijskim zvezo. Letos smo zborovali že petkrat. Dozdaj je razen duhovnikov nastopilo osem možkih govornikov in enkrat devet deklet. V počitnicah nas je dvakrat navduševal g. bogoslovec Franc Polak. Iz liberalnih Dramelj moramo narediti lepo krščansko narodno.

Devica Marija v Puščavi. Poročila se je tukaj dne 22. maja svetovalka naše Mar. dr. ter neutrudljiva cerkvena pevka, gosp. Milka Lamprecht-ova z gos. Josip Drogenikom.

Oj z Bogom, z Bogom Milka draga,
Marija naj povsod pomaga,
za svojo bomo te imele,
če tudi zdaj nas zapustiš.
In s teboj bomo vse skribele,
da kdaj v nebesih nas dobiš.
Oj z Bogom, draga — srečna,
naj sreča ti bo tudi večna!

V prijazen spomin

Micka.

Iz Posavja. Okrožni shod Dekliških zvez. — Toliko mladine, v ljubezni do Marije in domovine zbrane še ni videla prijazna cerkva na Graški gori. Ko so poročali časopisi, da pride na dekliški shod naš občno spoštovani gospod dr. Anton Medved, je bil v srcih naših posavskih mladenk sklep storjen: te prilike ne zamudimo nikakor! Pa bi bilo tudi škoda, zamuditi prekrasni nagovor, s katerim je naš govornik navdušil mladenke za požrtvovalno, složno in nesebično delovanje za Boga in narod. To so bile besede izvirajoče iz srca, ki ljubi sv. vero in domovino; kakor zajema truden potnik s hrepenenjem iz čistega studenca, da se okrepi, tako so se navzela srca poslušalcev moči in navdušenja za nadaljnje delo. Velezanimivo je bilo zborovanje Dekliških zvez, ki se je vršilo po pravilu. Tu smo še le videli kdo smo in odkod smo. Na zborovanju, katerega je zelo spretno vodil peč. gosp. Dobršek, sevnjski župnik, so nastopile neustrašene mladenke iz štirih far. Predsednica rajhenburške dekliške zveze, Antonija Bence pozdravi prav pristrčno vse navdušene mlade Slovenke, ki so se zedinile na prijaznem hribčku. Neža Čvetko

iz Gorice povdarja, da morajo dekleta tudi javno nastopati, ker tvorijo odlični del naroda. Videmčanke: Knez Reza, Barbič Liza, Resnik Minka so nam pokazale, kaj naj diči pravo slovensko dekle. Pa prinesle so tudi seboj krasno misel, da bi se naj osnovala zveza vseh posavskih dekliških zvez, kar se je tudi proti koncu zgodilo. Nova predsednica, ki bo morala odslej voditi dekleta vsega Posavja, je Resnik Minka iz Sremiča. Njene pomočnice so predsednice posameznih Dekliških zvez v farah Zabukovje, Sevnica, Rajhenburg, Videm. Lepo je govorila Kožuh Neža iz Zabukovja o velikem pomenu, ki ga imajo dandanes Dekliške zveze. Priljubiti se je morala Zupan Ivanka vsakemu s svojo krasno deklamacijo prelepe pesmi: »Naš čolnič pogube otmimo«. Tako se mora deklamirati. Pesem sanja na sebi mrtva, zaprta v knjigi, mnogim mogoče nepoznana, dobi po živji deklamaciji življenje, gane vsako srce in ga prešinja in navdušuje in Ivanka iz Sevnice je povedala lepo pesmico tako, da so se navdušila vsa srca. H koncu smo zapeli vsi nekaj narodnih pesmi, potem smo se poslovili od Marije s prelepo pesmico »Veš o Marija«, ter se razšli na vse strani in kraje širnega Posavja, z veselo zavestjo, da smo lepi dan, ki nam ga je dal Bog porabili v čast božjo in v blagor ljubljenega naroda.

Pliberk na Koroškem. Z veseljem smo se odzvale »Okoliški mladenki«, ki nas je v 5. št. tega lista pozvala, naj se združimo. Že 24. sušca smo imele prvi in 21. aprila drugi sestanek. Le žal, da se nismo mogle zediniti za dekliško zvezo, ampak smo se odločile za ženski odsek izob. društva. Vendar upam, da sčasoma napravimo dekliško zvezo. Saj je kriv le ples, da je že zdaj nimamo, ker smo preveč vanj zaljubljene. Na binkoštni ponedeljek smo si izvolile sledeči odbor: Ivanka Možina načel., Julka Randev, namestnica, Rezika Leitgeb, tajnica, Urška Randev, Marijana Turk blagajnič., Nežika Strojnik, Barba Trehtar knjižn., Nežika Žlinder. Sedaj pa, drage tovaršice, delujmo v lepi edinosti za naš in našega naroda blagor. Naše geslo bodi: Vse za vero, dom, cesarja.

Knjižničarka.

Jurklošter. Naša nova mladeniška zveza je imela 2 svečana prvi poučni shod. Vlč. g. župnik so svarili mladenice pred slabo tovaršijo in priporočali mladeničem varčnost. Tajnik je pa prebral pravila mladeniške zveze in shod se je zaključil. Drugi poučni shod je bil 24. sušca. Predsednik je opominjal k vstrajnosti in edinosti v zvezi ter se poslovil od fantov, ker je moral iti k vojakom. Tajnik je poročal o dvamesečnem zvezinem delovanju. Meseca aprila in majnika ni bilo poučnih shodov; ker predsednika ni bilo doma, je takoj bilo vse narobe. Tretji poučni shod je bil 9. junija. Vlč. g. župnik so govorili o pogubnosti žganjepitja, podpredsednik pa (po »Našem domu«), koliko veren mladenič lahko stori za sv. vero in domovino. Tajnik je govoril o žalostnih nasledkih

čitanja liberalnih listov. A. Ocvirk je deklam. pesem »Ljubezen do domovine«. Ob koncu smo pod vodstvom našega organista g. Hvaleca za-

peli več mičnih slovenskih pesmic. — Strti poučni shod se bo vršil dne 7. julija.

Govorniške vaje.

Boj alkoholu.

Govor na mesečnem sestanku Dekliške zveze dne 13. aprila na Vranskem.

Predrage mladenke! Klic na vojsko zoper največjega sovražnika naše mile, prekrasne slovenske domovine zoper vladarja alkohola je vendar enkrat prišel do nas. Alkohol je arabska beseda; namesto alkoholne pijače se navadno reče bolj na kratko alkohol, pa se pri tem ne misli na čist alkohol, ampak na pijače, v katerih se nahaja. Tako na primer v žganju ga je 20–45 odstotkov, v vinu 5–15, v pivu 2–5, v rumu pa celo 50–70 odstotkov. Čist alkohol je strup. Alkohol zlasti (žganje) človeka prvi trenutek dozdevno nekoliko pogreje in poživlji, v resnici pa mu ne daje nobene moči in gorkote, ampak mu jo le jemlje. Brez alkohola se več prenese, lažje dela, to so potrdile mnoge poskušnje, ki so jih napravljali s takimi, ki so delali brez vsake alkoholne pijače. Pijača sama stane velike svote denarja, s pijančevanjem se izgubi mnogo zatega čara. Pijanci ali njih otroci napolnjujejo bolnišnice, sirotišnice, norišnice in ječe; ali ne stanejo te naprave ogromne svote denarja? Zemljiškega davka plačujejo Slovenci na leto kake 3 milijone kron, za opojne pijače pa izdajo vsako leto blizu sto milijonov kron, torej se izda za pijače tridesetkrat toliko. V celi Avstriji pa 2200 milijonov kron, to je več kakor stanejo vsi uradniki, vsa pokojnina in vsa vojska na suhem in na morju. Koliko alkohol škoduje; mnogokrat nastopi vsled alkohola nagla smrt. Alkohol je kriv, da se ljudje trumoma izseljujejo! Kolika škoda za narod! Gospodarstvo hira, kjer je gospodinja vdana pijači, taka pač nima veselja do dela, ne za branje in izobrazbo, nima odločne volje, ne zanesljivega značaja; za pijačo je pripravljena storiti vse, tudi kaj slabega in nepoštenega, za pijačo proda svoje prepričanje, vest in dušo. Pijančevanje je 5. poglavitni greh: požrešnost. Pijanka ne greši samo zoper peto božjo zapoved, ker škoduje svojemu zdravju; ampak zoper vse božje zapovedi. Zoper 1., opušča molitev, svete zakramente; zoper 2., preklinja, se roti; zoper 3. zanemarja službo božjo, oskrunja dneve Gospodove; zoper 4., mladenke silno žalijo skrbne starše, mati pijanka pa ne izpolnjuje svojih dolžnosti do svojih otrok, ter jih pohujšuje; zoper 6. in 9. v pijanosti se nespodobno govori in še hujše reči gode; zoper 7. in 10. pijanost je zapravljivost sama na sebi in napeljuje k tatvini; zoper 8. pri pijači se opravlja, obrekuje, ter zabavlja posebno rado zoper

Cerkev in vero. Kdor se upijani, vrže krono človeške časti v blato in je slabši od živine. Kar je najbolj žalostno, je to, da se pijančevanju vdan človek težko poboljša. Sv. pismo pravi »Pijanci ne pojdejo v nebeško kraljestvo«. Najnevarnejše in najostrejšje je žganje, zato sestre predrage, v prvi vrsti boj žganju, boj pa tudi nezmernosti v vsaki pijači. Pogum, mladenke! Me pač ne smemo poznati strahu, me, ki ljubimo domovino in bližnjega. Predrage! Silen sovražnik je tu med nami, in me naj spimo? Ne! Združimo se v močno armado. Zastava nam je križ, vodnica Marija, naša obleka čednostno življenje, bojno orožje pa zdržnost. Biti moramo neustrašene in požrtvovalne, vezati nas mora vez edinosti in resničnega prijateljstva ne samo po imenu, ampak tudi po mišljenju in delovanju. Bog hoče! Naj povesod razlega se, na boj! Na boj Slovenke vse!

Nagovor predsednice ob ustanovitvi Dekliške zveze.

Po vseh pokrajinah naše mile domovine se je vzbudilo v zadnjih letih veselo in živahno gibanje med mladino. Iz vernih in čednostnih deklet, ki hrepenijo po visokih krščanskih vzorih in se ravnaajo po večno veljavnih katoliških načelih, rastejo vzgledne in značajne Slovenke. Z radostjo prebiram vesela poročila, ki jih prinaša »Naš Dom« iz vseh krajev mile naše domovine, kako vrla slovenska dekleta stopajo na plan ter si ustanavljajo Dekliške zveze. Neizrečno me veseli, da se je tudi pri nas ustanovila Dekliška zveza, ki je bila zelo potrebna. Zatorej bodi mi pozdravljena tisočkrat, in tudi ve moje sestrice-rojakinje.

V duhu si predstavljam, koliko radosti in veselja je vladalo v vaših blagih srcih tisti nepozabni dan, ko se je razlegal glas po prijazni naši župniji čez hribe in doline: Danes se je ustanovila tudi pri nas Dekliška zveza! Kakor vidim, so tudi iz sosednih župnij prihitela za vse dobro vneti dekleta k nam na ustanovni shod. Privedla vas je pač trojna ljubezen: ljubezen do Boga in Marije, ljubezen do mile naše domovine ter želja in hrepenenje po izobrazbi. Bodite nam prisrčno pozdravljene!

Naša zveza naj nam kaže, kaj nam je storiti v teh razburkanih, nevarnosti polnih časih, da bomo srečne večno in časno.

1. Nikdar se ne ustrašimo ničvrednih nasprotnikov, grdega ogovarjanja in kritiziranja. Bodimo stanovitne in neomahljive, vedno vnete

in marljive za delo Gospodovo in milo našo slovensko domovino. Naj bodo naša srca vedno goreča za sveto vero in slovensko narodnost. Z Marijino pomočjo bodedo premagale vse, ki zaničujejo našo sv. vero in našo milo slovensko domovino. Pojdimo pogumno in neustrašeno v boj po začrtani poti in zmaga bo naša.

2. Bodimo zveste hčerke Marijine, nikoli se ne sramujmo tudi v javnosti pokazati, da smo hčerke nebeške Matere. Rade nosimo na svojih slovenskih prsih prekrasen znak Marijin in zbirajmo se z veseljem pod njeno belo zastavo.

3. Nastopajmo kot govornice pogumno in neustrašeno! Predmet govora naj bo praktičen, treba se je varovati preveč splošnih besed, ki so podobne lepo pisanim mehurjem iz mila, ki se razpočijo in ne ostane nič. Za dober govor je treba dobre priprave. Stari pregovor pravi: Pesnik se rodi, govornik pa izuči! Za govor je seveda treba zmožnosti, ki nam jo narava da, treba pa je tudi pile in vaje, z vajo se marsikaj popravi, česar od narave nimamo.

4. Pridobivajmo svoje mlajše sestre in jih vnamajmo za narodno izobrazbo in omiko.

5. Ogibljimo se gostiln in nesrečnega plesa! Oh, kako so srečna mlada leta, ako tako po prvem tiru in se ogibljejo nesrečnega morilca nedolžnih duš. Ples je ena največjih strasti, in gorje tisti deklici, ki se ji vda. Vsaka, še tako pridna in poštena deklica, ako ne da plesu za vselej slovo, se bo pogubila če ne prvič pa počasi. Na plesu nedolžnost umira, domov grede pa umrje! Žalibog, marsikatera deklica se izgovarja češ, sem že velikokrat plesala, pa ne vem kaj slabega povedati o plesu. Verjame mi, draga dekleta, odbila bo enkrat ura vsaki deklici, ki tako govori, pa bo jasno spoznala pogubo plesa, a morda prepozno. Čitajmo rajši ob nedeljah popoldne dobre, koristne knjige in časopise, iz katerih se lahko veliko lepega in koristnega naučimo, kar je dandanes zelo potrebno za vsako slovensko deklico. Predrage sestre, če se bodede rade mudile v pošteti družbi, se pošteno zabavale in izobraževale ter marljivo prebirale dobre knjige in časopise, sem prepričana, da se ne bo nobeni vzbudila želja, iti v gostilno in na ples. Dobre knjige in časopisi so močno orožje, s katerim se lahko postavimo sovražniku v bran, iz njih

se naučimo, da postanemo pogumni in vstrajni. Nekdaj so se bojevali z mečem, sedaj pa z dobrim čtivom. Prosim vas, varujte se slabega berila in nesrečnega plesa, ki je že na stotine deklic pogubil!

6. Bodimo pogumne, dajajmo pa pogum tudi mlajšim tovašicam. Vsaka izmed nas bodi apostol! Naj nam veljajo vsem pomenljive besede: Vzgojujmo sebe in rešujmo druge! Svoje tovaršice svarimo in opominjajmo, s svojim lepim vedenjem pokažimo, da nam ne ugajajo umazani pogovori itd. Pokažimo s svojim življenjem, da smo poštena, značajna dekleta! V Dekl. zvezi se bodedo izobraževale in navduševale za vse dobro, kaj je vsaki slovenski deklici potrebno, da bo kdaj vrla zagovornica sv. vere in mile naše slovenske domovine ter vzorna in značajna gospodinja. V »Dekl. zv.« imamo dobrih enako mislečih tovaršic. Čut, da je človek osamljen in zapuščen, mori človeka, mu jemlje pogum in slabi moč. Pogumna bode ostala le tista deklica, ki se krepko oklene »Dekl. zv.«, ker ima zavest, da ni več sama. Marsikatera deklica je izgubila dušni mir, zabredla je na slaba pota in nima poguma, da bi zapustila to pot. Pa ne obsojajte nesrečnice, marveč kot zveste prijateljice se ji približajte in s prijaznimi besedami skušajte pridobiti ter rešiti. Ljube sestre rojakinje! Srce mi veselja poskakuje, ko v duhu vidim krasno prihodnost mladenk naše županije. Pač smo srečne, da imamo »Dekl. zvezo« in za vse dobro vnete č. gg. duh. voditelje, ki se res neumorno trudijo ter velikokrat žrtvujejo svoje dušne in telesne moči za naš napredek in izobrazbo. Prosim vas, potrudite se, da privedete vsako mladenko v naš tabor, če še katera morebiti tava po temi. O, kako krasen namen ima zares Dekliška zveza! Za pravico sv. katoliške vere in slovenskega ljudstva se navdušujemo in potegujemo! Kaj pač more biti lepšega in vzvišenejšega za vrla slovensko mladenko? Nevarni so viharji, ki se zaganjajo ob ladjo našega katoliškega slovenskega naroda. Delujmo krepko in neustrašeno naprej! Bog bodi z nami in Marija na vseh potih! Vsemogočni nam bo enkrat stotero povrnil, kar bomo storili v prid mili slovenski domovini.

Saj v naših srcih, sklep močan je vskli
Da naša mora biti zmaga:
Tako razlega se povsodi,
To geslo tudi naše bodi.

Marica iz Murskega polja.

Drobtinice.

Umrljivost otrok. Znano je, da število prebivalcev v mestih močno raste, a z druge strani se je dognalo, da v velikih mestih število porodov gre močno nazaj. Prebivalstvo se torej v mestih množi ne iz sebe, ampak

od zunaj vsled priseljevanja. Zlasti mi Slovenci smo tisto nesrečno ljudstvo, ki zmiraj množimo z izseljevanjem v mesta nemško mestno kri. Dokazali so pa še nekaj drugo. Kakor pada v mestih število porodov, tako raste število umrlih

malih otrok. Na Dunaju jih od sto živih novorojenčkov pomrje 17, v drugih mestih celo 18 ali še več. In čudno, veliko manj malih otrok pomrje v revnih slojih kakor pa v premožnih, kjer je vsega dovolj! Tega so deloma krivi stariši. Revni človek priprosto živi in se z delom utrudi, zato je tudi njegov zarod bolj trden. Premožen človek pa si vse privošči, si nič ne odreče, tako pomehkuži sebe in svoje potomce. Vi mladi ljudje, živite trezno, delajte pridno, ne hodite brez sile iz dežele v mesto; mesta so prava grobišča za zdravje ljudstva. Kdor ljubi svoj narod, bo skrbel tudi za svoje zdravje in se skušal utrditi ne pomehkužiti.

Znamenitosti dunajskega mesta. Od naših čitateljev in čitateljic bode morda marsikateri letos meseca septembra mahnil na cesarski Dunaj, saj je vožnja letos zelo po ceni in vrh tega boš kot udeleženec evharističnega shoda pod spretnim vodstvom marsikaj videl, kar bi drugače težko ali pa sploh ne, če bi sam taval po velikem svetovnem mestu.

1. Najveličastnejši kras dunajskega mesta je starodavna stolnica sv. Štefana, ki stoji v sredini mesta s 136 70 m visokim stolpom, na katerega se moraš na vsak način povspeti, če hočeš uživati prekrasen razgled čez dunajsko mesto in okolico.

2. Znamenite so tudi druge dunajske cerkve, zlasti pa ne smeš opustiti cesarske grobnice pri kapucinih. Tam vidiš rakve habsburških vladarjev od kralja Matija († 1619) naprej. med njimi te bodo posebno zanimala rakve cesarice Marije Terezije, Jožefa II., Franca II., Marije Lujze, žene mogočnega Napoleona, nadvojvoda Rudolfa, cesarice Elizabete itd.

3. Cesarski dvor in sicer cesarski grad v mestu (Hofburg) in zunaj mesta (Schönbrunn) pa dvor nadvojvoda — prestolonaslednika — Belvedere — z njihovimi znamenitostmi.

4. Državna zbornica in palače raznih ministerstev.

5. Muzeji t. j. zbirke umetnin: arzenal ali vojni muzej, zbirka vojnega orožja; umetno zgodovinski dvorni muzej, naravoslovni muzej, zbirke umetnih slik, narodopisni muzej itd.

6. O priliki evharističnega shoda bodo razne razstave kakor: razstava cerkvene umet-

nosti, razstava bogoslužnih predmetov za katehitični pouk, razstava znamenitih risarij verskega značaja.

7. Cesarska zakladnica.

8. Cesarska menažerija v Schönbrunnu.

Soloh na Dunaju lahko veliko lepega vidiš in se naučiš. Mladim ljudem pa, zlasti dekletom svetujemo, da se na Dunaju oklenejo zanesljivega vodstva in se nikdar ne ločijo od zanesljivih znancev. Dunaj je lep pa tudi nevaren za neizkušenega človeka.

Za treznost. Prosim Vas, g. urednik, za nekaj prostora v cenjenem listu še za moje pero. Vselej z veseljem pričakujem »N. D.« in ko ga prejmem, ga pazljivo prečitam od kraja do konca. Kako lepo vspodbudno pišejo mladenke ter z najlepšimi cveticami koristnih naukov krasijo svoj dekliški vrtec. Tudi mi fantje hočemo napredovati v krščanskih čednostih, zato mnogokrat pogledjmo v svoje srce ter plevl, kateri bi se nam hotel vkoreniniti, skrbno odstranjujemo. Bodimo zmerni, varujmo se pijančevanja v mladosti. Alkohol uničuje že v mladem človeku vse lepe nazore in srečno prihodnost. Hvala Bogu, da je še mnogo fantov, ki rajši ob nedeljah čitajo koristne časopise in knjige kot pa bi no gostilnah nezmerno pijančevali. Znan mi je mladenič revnih starišev, kateri si je moral že zgodaj kruh služiti kot dninar in delavec. Kakor je pa pri delavcih škodljiva navada, da mora biti vsak dan šnops, tako silijo vsakega piti, kdor je v njih družbi, ko pride vrsta na otroke, jim tudi prigovarjajo, češ, le pij, da boš bolj močan pa korajžen. Tako se je godilo tudi temu fantu; vdal se je špirtu. Zdaj je v najlepši mladeniški dobi, pa je radi pijančevanja v najžalostnejših razmerah, mesto da bi on skrbel za svojo mater, mu kupuje mati obleko in živež, kadar je doma, ker on ima zaslužek samo za alkohol, za cerkev in pridigo mu ni več mar. To je resničen in žalosten nasledek pijače. Kdo vzame človeku vero? Kdo pokonča najlepši cvet mladosti ter zaslužek? In kdo ga neusmiljeno peha v časno in večno nesrečo? Alkohol. Delajmo, mladeniči za treznost, nič več ne pijančevati! To naj bode naš cilj, katerega se resno oklenimo. Kako bomo kaj v tem delovali, poročajmo v naše časopise.

Kmečki fant Potšavniški.

